

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-egylet” közlönye.

Szerkesztői szállás:

Kazinczi-utca 811 sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 11. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

Előfizetési fölhívás

a „Székely Hirlap”

polit. és társadalmi lapra s a „jogász-egylet” közlönyére.

Előfizetési ára:

Oktober—decemberi évnegyedre 2 frt.

A jogász-egylet tagjainak . . . 1 „

Lapunk, eddigi iránya mellett mint a Székelyföld speciális érdekeinek buzgó szószólója, a jövő évnegyeddel tekintélyes szellemi erővel ismét gyarapodván, csupán a t. székelyföldi közönség további és még élénkebb anyagi és szellemi pártolásától függ: hogy jövő év kezdetével — az eddigi ár mellett, — hetenként legalább háromszor jelenjék meg. Mi ernyedetlenül folytatjuk terhes munkánkat ebbeli legjobb reményünkben, s mindent elkövetendünk, hogy a küszöbön álló szervezési munkában is hasznos szolgálatot tehessünk a Székelyföldnek.

Nem ajánlgatjuk sok szóval lapunkat, a Székelyföld higgadt fiai ismerik és becsülni tudják azon tiszta és minden mellékes érdekektől ment gondolat- és érzelemforrást, melyből meritjük minden szavunkat; és ez: a Székelyföld boldogítása!

Rápolty Károly,
szerkesztő.

Az előfizetési pénzeket kérjük mielőbb beküldeni, hogy a lap küldésében évnegyed kezdetével tájékozva lehessünk s a kellemetlen reklamációt megelőzhessük.

Wittich J. könyvkereskedése,
kiadó.

Városunk kinevezett főispánja, Thúri Gergely

ur 6. méltósága, f. hó 14-kén, azaz holnap délután 4 órakor fog a városba bevonulni. A határszélen a kommunitásnak f. hó 11-ki határozata szerint üdvözölni fogja a városi képviselőtestület bizottsága, mely a következő képviselő urakból álland: dr. Knöpfler, Jenei A. Szöllősi, Gáspár A. Pátrubán, Staibl, id. Fogarasi D. Petelei J. Ferenczi és Nagy Márton; benn a városban pedig a képviselőtestület és a tanács fogadja. Főispánunk a helyettes főbíróhoz intézett s a képviselőtestülettel tudatott értesítése szerint, működését városunkban szept. 16-án kezdi meg, mikor is a képviselőtestület ünnepélyes gyűlést tartand, s valószínűleg a főispáni beiktatás is ugyanakkor fog megtörténni.

Ezek által úgy hisszük eléggé meg van ezáfolva a „M. Polgár” nak közelebbi azon koholmánya, mintha a képviselőtestület egyhangulag elhatározta volna, hogy a főispánt ünnepélyesen nem fogadandja! Sőt fogadni fogja ő méltóságát a polgárság zöme egész ünnepélyességgel, mint a hogy ez polgárságunk alkotmányos érületétől s alkotmányos feje iránti hazafias tiszteletétől másként nem is várható.

Állapotunk.

III.

M.-Vásárhely, sept. 12.

(y) Mi lehetne a következője annak, ha az ellenzék többségre jutna? Első sorban az Andrássy-kormány visszalépte igen természetesen, mert parlamenti kormány csak addig maradhat helyén, míg többségben van, tehát kormány-változás. És micsoda kormány lépne helyébe? A Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

parlamenti kormányzási rendszer természetének követelményei szerint a többségre jutott ellenzék sorából fogna az új kormány kiemelkedni. És ez még mind rendén van, és ha a nemzet meggyőződése, ohajtása és várakozásának eredménye lenne nálunk a többség egyik vagy másik pártot nézve, ha minden szavazó ohajtásainak és a helyzet és állapotainknak teljes öntudatával lépne a szavazási urnához, nem volna kifogásunk ellene; a nemzet önmaga döntötte el sorsát jobbra vagy balra. Ámde a dolog nem így van. Mi szeretjük a csillogó divatot, ha tönkrejuttat is; minket a nagy képek ragadnak magukkal, ha elrebbenésük után észrevesszük is a keserű csalódást; mi temérdek hajlammal birunk elhinni a könnyelműen de eléggé feltűnő bátorsággal előnkbe dobott és minden komolyabb alapot nélkülöző phrasisoknak, ha azok a jövőnek bár teljesülhetlen, de szép képeit játszodtatják előttünk. Szükséges azért komolyan számot vetnünk azzal, hogy mi következményeket hozhat egy a többség megváltozásából eredő kormány változás.

Melyik azon ut, melyen az ellenzék haladni fog, ha kormányra jutott, miután nyílt programmal e tekintetben elő nem lépett soha, bajos volna biztosan rámutatni. Azonban eddigi maga tartásából indulva ki, két út lehet előtte, melyen elindulhat. Vagy elfogadja a jelenlegi többség által megalkotott alapokat, vagy elveti azokat s maga törekszik újakat alkotni helyettök, utóbbi esetben fel kell forgatnia mindent, s az alapoknak megváltoztatásán szakítani legnagyobb részben azon institutiokkal is, melyek amaz alapoknak csaknem szükségképi kifolyásai.

Mit lehet várni az első esetben? mit az utóbbiban?

A jelenlegi többségnek ha lehet valamit szemére vetni, az bizonyára nem egyéb, minthogy igen sok kérdésben határozatlansággal és ingadozással járt el s ezen magatartásának visszahatása meglátszott a kormányon. Lehet-e több határozottságot és ingadozatlanságot várni az ellenzektől? A jelenlegi többség még mindenkor nyílt programmal lépett a nemzet elébe; az ellenzék ellenezett mindent, de programmal a nemzet elébe soha sem lépett. Ellenezte a personal unio szigorú határainak túllépését, de hogy miképpen lehetett volna az általa is szükségesnek elismert kiegyezést és fentartandó viszonynak megszilárdítását eszközölni a csupán personal unio mellett, nem mutatta ki. Ellenezte a hadsereg közösségét és költségeit, de hogy miképpen lehetne oly tekintélyes külön hadserget tartani fenn, mely Európa jelen helyzetében Magyarországnak tekintélyt, hatalmi súlyt biztosítson és mindezt az országnak sokkal kisebb megterhelésével, nem mutatta ki soha. Ellenezte a megyerendezési törvénynek alapelveit, de hogy miképpen kellessék megyei institutionkat a jelen viszonyok követelményeinek megfelelően újateremteni, programmot rá nem adott soha. Feltehető-e azon többségről, mely maga saját álláspontjának elemeire nézve is ennyire határozatlan, mely nagyokat és szépeket ígér, de az eszközöket, melyeknek segédelmeivel ígéreteinek megvalósítását remélhetné, meg nem

mutatja soha, hanem játszik a nemzettel mint könnyelmű nevelő a gyermekkel, midőn kecsegteti hogy ha engedelmeskedni fog, megszekereztetni és ha a hiszekény gyermek azt kérdezi: hát hol van a ló és kocs? naivitással azt feleli: zsemben vannak, de nem mutatom meg, míg engedelmes nem lettél; feltehető-e, kérjük, több határozottság komolyan a többségre jutandott ellenzékéről? És ha nem, van-e szükség többségre juttatására?

A jeleni állapot a jeleni többségnek imittamotti határozatlansága mellett is eléggé biztató, Magyarországnak szabadsága több, mint volt 3 század folyama alatt bármikor; Magyarországnak tekintélye kifelé több, mint volt Mátyás után bármikor; Magyarországnak haladása az egyetemes cultura fölé erősebb és határozottabb, mint volt bármikor, a nemzet legvirágzóbb korszakában is. Fogja-e a többségre jutandott ellenzék sokkalta több határozatlanságával mindezeknek fejlődését jobban biztosítani, mint a jeleni, sok tekintetben talán igen is tapogatózó többség? Az ellenzéknek eddigi magatartása bizonyára nem jogosíthat ilyes reményekre, és a nemzet bűnös szédelgés nélkül csak akkor határozhatja el magát a jeleni többségnek megváltoztatására, ha teljes biztosítékokat nyújtottak arra, hogy mások kétségtelenül jobba teendik sorsát, ha nem csak ígérték, hanem kézzelfoghatólag meg is győzték arról, hogy el lehet hárítani mindazon akadályokat veszedelem nélkül, melyekkel a jelen küzd. Különben nem csak nincs szükség reá, de veszélyes mindenkor más kezekbe tenni le a hatalmat, melyeknek biztosabb voltáról meggyőződve nem lehetünk. Az absolutismus korszaka alatt a kísérletek keserű változékonysága sokkal inkább megrongálta az országot, hogysem arra józanon vágyhatnék valaki. De még sokkal kétesebb jövőnek néznék elébe, ha felteszszük, hogy az ellenzék elveti azon alapokat, melyeken jelen állapotunk nyugszik.

Maros-Vásárhely képviselő-testületének f. 6. augusztus 26-kán tartott közgyűlése.

(Folytatás és vége.)

Antal F. A kormány mulhatlanul szándékszik Sepsiszentgyörgyről a telepet az ország közepére hehozni, azért nézték ki számára Vásárhelyt; de azt hiszik, hogy a városnak is érdekében fekvén az áthelyezés, a város sem sog e részben szűkeblü lenni, sőt tán még az építést is feigtendi. Más város például Segesvár kéri hogy odahe-lyeztessék a méntelep, s csakhogy megnyerje áldozatokat is kész hozni. A conservatio természetesen a városra fog nehezedni, de építsen a város minél állandóbban, minél szilárdabb anyagokból. (Erre meglesz a szükséges utasítás.) A további teendőkre tehát a Tanács meghatalmaztatik, a helyrajz elkészítése végett mérnököt fog fölvenni. Egyéb-iránt mint a kormány biztosai értesítették szólt, Székes-fehérvárt közelebből épült egy nagy kaszánya s ennek tervét megküldi a miniszterium (felkiáltások: ez nagyon jó lesz!) ezután a tanácsra bizatik tehát intézkedni.

Szarvadi L. előterjeszti képviselő Bodolla János indítványát, melyben a telekkönyvezésnek mentől hamarabb életbeléptethetése tekintetéből a város belterületének felmérését hozza indítványba, minthogy hitelviszonyaink sürgősen követelik a telekkönyv létrehozását, mely mindeddig mellőztetett, s különben is szakértő mérnök által gyorsabban és alaposabban történik a felmérés és térképezés mint a telekkönyvi helyszínelő bizottmány által; ez okoknál fogva csüd nyitását indítványozza a telekkönyvi alap munkálatoknak részletes és helyes kidolgozására; az előmunkálatok megkésztetésére a Tanácsot bizván meg. Szarvadi felemliti, hogy e tárgyról még volt egy-

szer szó, s a Tanács meg is biztatott a felméréssel, s ekkor Jelinek adott be egy ajánlatot, oly terv készítése iránt, mely minden lelket magában foglalja, s oly nagy mérvben hogy egy hüvelyk 10 ölnék felelne meg; minden $\square$ ölért $\frac{1}{2}$ krt, a szabadban levő 3 területért pedig holdanként 80 kr. munkadíjt igényelvén. Szólvá miután más mérnök nem ajánkozott, Jelinekkel kötne szerződést.

Petelei J. ezen indítvány ellen nehézségeket emel; Szarvadi részben felel arra.

Bodolla János. Utalván bármely vállalat létesülésének szokásos akadályára, hangsúlyozza, miként ő nem azt indítványozta, hogy a munkát azonnal adassék ki Jelineknek, hanem hogy arra rövid záros határidő mellett pályázat nyitassék. Egyébiránt maga részéről azt hiszi, hogy az ajánlati ár méltányos, mert Brassó s más városokban is ezen árt fizették stb. tehát indítványának teljes mértékbeni fentartását ajánlja, csak hogy a már eltelt határidők helyett — minthogy indítványát még júniusban írta — mások tűzessenek ki. A Tanács pedig 24 óra alatt hirdesse ki a pályázatot 25–30 napra határidőre, s a legcélszerűbbnek vélt ajánlkozóval kösse meg a szerződést, csak ne hogy úgy járjunk ezzel is, mint a külső határ felméréssel, mely maig sincs készen.

Elfogadják az indítvány, mentől korábban pályázat nyitattik (határidő sept. végeig,) s az eredmény beterveztendő lesz.

Tárgyaltatik Bodolla Jánosnak egy másik indítványa az iránt hogy a honvédelmi minisztérium egy felirathaladéktalanul megtaláltassék, miszerint Maros-Vásárhely egy ezredtörzsszel és zenekarral láttassék el; ezen felirat a miniszterelnöknek is megküldessék s felkéréssek, hogy magas befolyását és döntő tekintélyét ne vonja meg ez ügyben.

Kis József pártolja az indítványt, de annak kivitele ez évben már lehetetlen, mert ez évre az ezredtörzsek már el vannak helyezve (K.-fehérvár, Kolozsvár, Brassó és Szebenbe.) De tekintve a laktanya felállítását, s azt hogy katonaságnak áttétele nélkül, a város csak nagy költséget okozott önmagának ok nélkül, tehát megkérendők a nevezett minster és a miniszterelnök, hogy a város jövőben egy ezredtörzsszel és zenével szerencsétlenség.

Elnök. Elfogadjatik s a jegyzőkönyv megállapítása után rögtön felküldetik.

A 25-dik honvédszászlóalj parancsnoksága átír, hogy miután a honvédszászlóalj lőszerekkel bir, ezeknek a laktanya udvarán egy szekérszín építtessék, hogy nap és eső ellen véde legyenek. Kis J. ezt mulhatlanul szükségesnek tartván, a honvéd-laktanya helyiségében egy boltozott raktár építtetését indítványozza.

Elnök. A tanács a rajz és költségvetést megkésztetvén, be fogja terjeszteni.

Keresztes S. előterjeszti Tischler Meyernek kérését, ő t. i. 3150 frt adósságért a város által bepereltetvén, ítéletileg elmarasztaltatott a fizetésben, most azonban kéri, hogy ez összeget 4 részletben 2 év alatt törleszthesse le, a tőke eléggé biztosítva van, minden kamathátralékot és perköltséget rögtön kifizet. A városi ügyész véleménye oda megy ki, hogy részletes utasítás nélkül nem tartotta magát indíttatva békét kötni. Keresztes a két évi határidőt igen soknak tartja, egy évre azonban elfogadja, miután elég biztosíték létezik.

Keresztes előadja dr. Scheitz beadványát, hogy Hirschmann a megítélt 1267 frt 20 kr. tartozási többletét a városnak 500 frt havi részletekben akarja fizetni,

végrehajtás utján sem juthatván előbb a város követeléséhez.

A vitatkozásban részt vesznek Kovács Soma, Keresztes S. Bodolla J. Petelei J. és Hines Lőrincz. A Kovács S. és utóbbi közt történt illemsértő személyeskedést, valamint nevezett egyének kevésbbé lényeges beszédjeiket mellőzve, csak a határozatot említjük meg t. i. a tisztügyész utasított, hogy a kérdéses követelést a kezesen (adósok anyósán) minél előbb hajtsa be.

Ezután az erdők megvizsgálása végett Keresztes vezetése alatt az alábbi 12 tagu bizottság nevezetik ki: Bodolla, Knöpfler, Pátrubár, Keszler, Petelei, Csernát, Fogarasi, Bucher, Farkas E., Varga J. és a két erdőfelügyelő.

Antal Géza orvos és sebesztudor, szülésmester bemutatja tudori oklevelét tudomásvétel és kihirdetés végett (eljen, éljen!) azon szerény nyilatkozat kíséretében, hogy igen szerencsésnek érzeni magát, ha a polgárságnak szolgálatára lehet. (Eljen! éljenzés.)

Olvasztatik a belügyminiszter leirata a városi tisztviselők fizetési pótléka iránt, mi jóváhagyó tudásul vétezt. Szolgálat tudásul.

Ekkor észrevétetvén, hogy a gyűlés többé nem határozatképes, a tagok kisértve eltávoznak, s a gyűlés végét éri.

Értesítés.

A dévai állami tanítóképezdében az új tanév folyó évi október 8-án kezdődött, a beiratások s illetőleg a felvételi vizsgák, október 1–6 napjain fognak tartatni.

Felvétetik minden oly éptestű növendék, ki a 15-ik évét már meghaladta s az anyanyelv, számvetés, földrajz és történelemben legalább annyi jártassággal bir, a menyit a gymnasium real 4 alsó osztályában tanítanak.

A belépni kívánó növendék erről vagy nyilvános iskolai (béljegmentes) bizonyítványt köteles előmutatni, vagy felvételi vizsgának kell magát alávetnie.

Korát mindenki keresztlevéllel, testi épségét orvosi (béljegment.) bizonyítvánnyal köteles igazolni.

A kik állami segélyben óhajtanak részesülni, figyelmeztetnek, hogy a helybeli polgári hatóságtól kiállított s az illető lelkészi hivatal által megerősített, szegénységi bizonyítvánnyal, valamint a fennemlített okmányokkal felszerelt s a dévai állami tanítóképezde igazgatótanácsához intézendő, de alólirhoz czimzendő kérelmeket legfeljebb szeptember 25. Dévára beküldeni sziveskedjenek.

A román ifjaknak minden tantárgy anyanyelvükön fog előadatni.

Déva, 1871. sept. 2.

Koós Ferencz, m. k.

az igazg. tanács jegyzője és a képezde id. igazgatója.

Helyi dolgok.

— A magyar kir. közoktatásügyi minisztérium helybenhagyta a m.-vásárhelyi polgári iskola szervezeti és tantervét, úgy, a mint ezt a városi iskolaszék megállapította s a kommunitás is elfogadta. A miniszteri jóváhagyás folytán az iskolaszék f. hó 7-én gyűlést tartott,

„diskurálást“ és a társas játékokat röviden megne emlitsem.

A mi a diskurálást illeti, ennek számos válfaja van, s ízére s zamatjára nézve is oly hosszú fokozatsort mutathat föl, mint a milyen van pl. a császárkörtétől a vaczkorig; de épen úgy mint a vaczkornak, aként akad a legalsóbb fokú diskurálásnak is kedvelője. Csevegés, csacsogás, suttogás, zsémbeles, pattogás, pletykázás, mind igen közkezen forgó, majd édes, majd fojtós csemegek, melyek a kunyhók patkáján s a palaták boudoirjeiben egyiránt kínálkoznak.

A társas játékok eredetileg olyforma rendeltetéssel látszanak birni a lelki konyhában, mint a franczia s német konyhában a krumplinak van, mely majd minden éték körül szerepel és mint általános pótló használtatik; de akármilyen egyszerű alakban sem tagadhatja meg alóbbi rendű származását. Ilyen főleg a kártyajáték, mely ingyen folytatva igen olcsó, s nem igen kielégítő lelki csemege; mikor pedig pénzbe megy: akkor már igen drága, mert annyit nem ér meg, mint amennyit érte adni szoktak. A teke, de különösen a sak-játék tagadhatlanul a játéknemek legtömörebb esszenciáját képviselik; csak hogy ezeknek is az a hibájuk (kivált a saknak) mint az igen tömör illatszereknek: a környezetre legtöbbszörre unalmasokká válnak.

De nem folytatom tovább a lelki csemegek végtelen tarifáját, nehogy úgy járjak felolvasással mint az egyszeri huszár Pádovában, ki miután igen hosszasan nézegette a pástétom sütő kirakatát, megéhezett s kaszárnyájába menvén elévette fogatékán lévő kenyerét s nagyot sohajta szolt: „Hej marci, marci, ne volnál te csak kifut, azt gondoltam hogy — pástétom vagy!“

Ime t. halg! ez volt egy kis mutatóvány lelki szakácskönyvből; nem válogattam ki a legjavát, hogy maradjon valami a szíves előfizetőknek is majd ha kiadom... S már most még csak az ígért házi recepttel kívánok sebtiben kedveskedni. Ünnepeken minden ember igyekszik magának jó napot szerezni; ilyenkor kiki ugyi intézi s ugyi erőlködik mint tőle csak kitelik. Ily napokra tehát sem a testi, sem a lelki konyhának étlapot adni nem igen lehet, s én is mellőzöm. Csak azt jegyzem meg mellesleg, hogy a test és lélek ünnepei nem mindig esnek ugyanazon egy napra.

Jó, és olcsó lelki étlap hétköznapiakra a következő is lehetne:

Reggelre egy kis rövid, szívélyes társalgás a cea-

s az ideai első tanévre rendszeresített két rendes tanári állomásra a pályázatot ki is írta, (lapunk mai száma hozza), s a tanhelyiségek kibérlésére — míg az iskola saját épülete elkészülend — és a tantermek felszerelésére szűkebb bizottmányt küldött ki, Z. dr. Knöpfler, Szöllösi Soma, Wagner Fr. Elekes Károly és Paal Gyula urak személyeiben. A polgári iskola e szerint folyó évi november elején csakugyan megnyílik s jól esik elismerőleg konstatálnunk a városi iskolaszék és előljárásnak — bár kissé elkészt — tevékenységét és erélyét. A polgári iskola nagy horderejű intézményéről sok jeles kapacitás hallatta szavát a lapokban hazaszerte; nekünk is lesz a tárgyhöz pár szavunk, tekintettel helyi viszonyainkra, s ezt közelebbre fentartjuk magunknak.

— A belügyminiszter a marosszéken (s még két törvényhatóság területén) előfordult cholera jellegű haláletet ötletéből újabban ismét egy óvási elővigyázati szabály rendeletet adott ki valamennyi törvényhatósághoz. Nálunk az utóbbi napokban a nappali és éjeli, legmérséklet tetemes szökkenései következtében gyakori a cholerin esetek, de járványos s különösen ragályos jelleg nélkül. A sok rossz, éretlen szilvát s kotlós dinyét mindazáltal még sem kellene árulni, vagy jobban mondva nem kéne az árulást megengedni; hanem a mi tisztelt rendőrségünknek nagyon hiába beszél a sajtó vagy a miniszter egyiránt!

— A bíróságok szervezésének közeledte a helybeli kir. ítélő táblán is érezhető, annyiban, hogy mostanában csaknem minden nap ügyvédi vagy bírói vizsga van.

— Városunk ez időszertint a hadfiak gyűlhelyét képezi. Most foly a szabadságolt állományú sorkatonaságnak őszi gyakorlata, s egyuttal a hnnvéd dandárgyakorlatok is ép a máj napig nyultak. Képzeltetni a zajos élénkséget, mit utcáinknak s általában városunknak kölcsönöz a nagyszámu katonaság és honvédség. A szerény néptanítók egészen háttérbe szorítottak a zajosabb látványok által.

— Tekintetes nemes tanácsunk különös módját fedezte föl a folyamodványok elintézésének, minden egyebet csinál ayyal, csak épen azt nem, a mit kellene, értve t. i. a belügyminisztériumhoz való felterjesztést. Azt már tudjuk, hogy éveken keresztül hevertetni szokta elintézetlenül, vagy referalva ugyan, de expedíálhatlan állapotban; arra is van több eset, hogy egy-két évig magánál visszatartva a tanács a felfolyamodást, azután, mint már „tárgyát vesztített“, vagy mert „elenyészett már az ügy“, visszakézbessíti a felfolyamodónak; legújabban pedig oly módon igyekszik a miniszteri felülvizsgálat keserű poharának kiürítését elmulasztatni, hogy átteszi a felfolyamodást a policziához, annak kinyomozása végett, hogy valjon ki írta, miért írta, hogyan merészelté írni, s mit akart vele elérni? stb. Ily módokon a folyamodástól való ellátásnak, s a felfolyamodás czélja megállításának semmiféle megkisérelhető neme el nem mulasztatik.

— A r. k. főgymn. értesítvénye (Vég.) II. Késpénzt adományoztak: Mlgs gr. Haller György ur egy 100 forintos földterhermentesítési kötvényt (folyó szelvényeivel együtt), főmlgu és főbizst. Simor János érsek, hercegeprimás ur 40 frtot, mlgs Endes Gábor ur 23 frtot, mlgs és főt. Lipovniczky István ur 20 frtft, id. gr. Teleky Domokos ur 20 frtot, mlgs és főt. Bonnáz Sándor úr 20 frtot, nmlgu és főt. Bartakovics Béla úr 10 frtot nmlgu

TÁRCSA.

A m.-vásárhelyi „játékony nőegylet“ akad. estélyén tartott felolvasás.

(Folytatás és végre.)

Remek és egyszerű lovak és kutyák, művészi láb művészetéről ezttal nemis szólva, áttérhetek a kezek műsáira, kikkel a torok műsája is ősi szövettségben áll. A szépművészetek sorában ezek csak a második rangot foglalják el, noha a zene és ének kezdettől fogva erősen pretendálják, hogy a szívhez ők szólnak legközvetlenebbül; ebben talán igazuk is lehet, csak az a baj van velük, hogy egy idő óta oly czikornyás kerülöt tesznek a fülben, hogy szinte elvesztik azt a rövid kis utat onnan a szivig. Van aztán még egy másik fajta is a szájbéli szépművészetnek: a beszélő szinművészet, és némi-kép tán még az ilyen fölolvassásféle mint pl. ez a mai is. — No de, ezek már a maguk erején egyedül nem igen élnek meg, s a többi lelki csemege körül inkább csak a czifra torta-papírost képezik. Szegény Thália papjai, kivált a vidéki oltárokei! Ha néha-néha kinem fognának a konok osztályozáson egy-egy szolid kánkán, görög-tűz s efféle külső támogatás által, — jobbadán csak a czifra papirossal maradnának nemcsak lelkük, de testük számára is.

Ezek után következnek a művészetek, melyek a szemből indulnak ki: szobrászat, festészet, — — — — — egyszóval: a fotografirozás; melyek mindnyájan az esztetikának oly magas pontját érték már, hogy „nem szép“ arczkép: már többé nem létezik. ...

Végre a gondolat művészetét a koponyánál, zárják le a sort. Ezek ma a legutolsók; s ha jól megtekintjük, aligha többre érdemesek. Édes kevés valódi lelki manna mellett készül itten tengernyi sok émielyítő medvecukor és pattogzott kukoricza! Versekett irnak: bankrézvényekről és töltött káposztáról; hitszegő zsarnokok- és bukott asszonyokból: csinálnak szenvedő, rokonszenves hőseket, és Apollo egész udvarostul nyakig uszik a politika tintatényerében! — —

Tán már be is zárhatnám a lelki fűszerek és csemegek felsorolását, de nem merek csupán a rövidség tekintetéből a kora indícsértét követelni, hogy még a

lábban, aprolékos szíveség annak minden egyes tagja iránt. Pompás lelki eledel, hasonlított értékben versenyez a legfinobb mokka kávéval: ehez, ha szívesen adják, egy pár őszinte kézszerítés s tán egy édes csók — felyűlmulja a kávéba tett cukrot és vaniliát. (Az agglegények és válogatás miatt pártában maradt szűkek megérdemlik hogy ezek hallatára meglevesedjék a szájuk. ...)

Ezután napközre: minél több hasznos foglalkozás, nem tulságos keményen, de nem is igen hig lére; az első kamar tultarhel, utóbbi pedig puffaszt.

Igen sok olvasás, kivált ha csupa regényből vagy csupa politikai cikkből áll, olyanformán hat a lélekre mint az igen czukros vagy borecetes étel, melytől az ember inge felfüllik, foga elvásik, s szájize a legnemesebb izek és zamatok iránt is érzéketlenne válik. Igen sok zene olyan mint a tulságos safrány, mely a legjobb leves izét is elfüdi s emellett még hevít is. Igen sok számolástól pedig a lélek úgy jár mint ha valaki este igen sok száraz kenyeret eszik: lidérczinyomást kaphat.

Estefelé a legpompásabb oszonnát a léleknek a szabad természet nyújtja dús asztalánál. Boldogok, kik vele társolagni tudnak és szoktak, mert azok királyi eledelket vesznek föl lelkükbe, habár koldusok volnának is. Egy kis kert, vagy csak néhány virág; egy pár galamb, egy kis csevegő madár; a susogó buzaetések vagy a rengő erdő több ambroziát nyújthatnak az érző léleknek egy egész könyvtár regénynél! Hát még a ki ezeket a kelő hajnal szűzi harmatján is szedegeti!?

Estve végre, a családi, baráti kör bővelkedik a lelki tápok és fűszerek sokaságában, s ezekkel egy jó szini előadás is jogosan versenyez. A ki köznapokon ezeknél több után áhitoz, az legelsőbb is azt bizonyítja: hogy vagy nagyon megkopáltatta lelkét, vagy telhetetlen; mindkettőért rendszerint porul is szokott járni.

Ha ily módon, a régi klasszikus aranyzabály szerint: hat órát tanulva, hat órát dolgozva, hat órát üdülve s mulatva tölté napját, az ember lelki egészségéért elne mulassza az üdvös álomkortyot: egy rövid buzgó fohászt a jóságos teremthöz; s ekkor bizton dölhet a még hátalavó hat órára az álom lágy karjaiba, mert fölleli ott a jövő nap munkájára az új erőt, s amit T. hallgatónak ezennel magam is kívánok: egy csendes jó éjszakát.

Rápolty Károly.

Szlávy József ur 10 frtot, nmlgu Tóth Vilmos ur 10 frtot, nmlgu gr. Károly István ur 10 frtot, mlgos Filep Albert ur 10 frtot, tek. Bucher Miksa ur 20 frtot, tek. Csiki Márton ur 20 frtot, ngos és főt. Ráduly János ur 5 frtot, nagyon tisztelt Várady Mórész ur 5 mlgos Bartuska Miksa ur 5 frtot, tek. Farkas Mihály ur 6 frtot, mlgos Balla István ur 5 frtot, mélt. és főt. Zalka János ur 5 frtot, ngos és főt. Andrassy István ur 1 frtot, ngos és főt. Reinisch Lajos ur 1 frtot, tek. Szilágyi Sándor ur 2 frtot, tek. Ajtay Mihály ur 10 frtot, tek. Dájbukát testv. urak 5 ft. t. Issekutz Imre ur 2 ft. t. Tutsek I. ur 2 ft. tek. Kádehbó István ur 2 frtot, tek. Jakabfi Antal és János urak 4 frtot. A gym. ifjuság önkéntes adománya 111 frt 40 krt a fennebb említett földteherm. kötvény júliusi szelvénye 2 frt 44 krt, Mindez összesen tesz: 486 frtot 84 krt, tehát a könyvtári adományok pénzértékét (325 frt 85 kr.) a készpénzben kapottakhoz csatolva: az ifjusági könyvtár összes vagyona tesz: 812 frtot 69 krt osztr. értékekben.

Jutalmak 1. A tanulmányi alapból a legkitünőbb tanulók jutalmazására 21 frt áru könyv. 2. A Veszprémi-alapítványból a jómagaviseletiek jutalmazására 25 frt. 3. Lázár Ádám urtól a magyar irodalom- és nemzeti történelemben legkitünőbbek jutalmazására 15 frt. 4. Antalfy Gábor urtól a legjobb két művelkedő jutalmazására 10 frt. 5. Gencsy József urtól a legjelesebb matematikus jutalmazására 1 tállér. 6. Gál Domokos urtól a legjobb tornász jutalmára 5 frt. 7. Füstös Károly urtól a németnyelvben legjobb előhaladást tanúsított magyar ifju jutalmára 1 tállér. 8. Balás Antalról a legügyesebb stylista jutalmazására 1 db. arany.

Figyelemztetés a szülőknek, gyámoknak és ezek helyetteseinek. 1. A nyilvános tanulók szabályszerű fölvétele szeptember 29-kén és 30-kán, s október három első napján történik. Szükséges, hogy a tanulók az illető szülők, vagy gyámok személyes vezetése mellett irattassanak be. 2. Azon szülők, vagy gyámok, kik nem a tanoda székhelyén laknak, gyermekeik, vagy gyámoltjok fölvételekor alkalmas helyettesről tartoznak gondoskodni, kire, a házi felügyeletre nézve, jogait és köteleseit áttruházzák, hogy a gondviselés alá helyezett tanulót, illetőleg a tanodának fegyelmi és tanulmányi közléseit nevében elfogadhassa. 3. A pót- és javító-vizsgálatokra az illető tanulók csak a következő tanév első havában bocsátatnak. E vizsgálatokat a nyilvános ügy, mint a magántanulók azon tanodánál kötelesek letenni, melynél megbuktak, vagy a vizsgálatokat letenni emulasztották. 4. Az első osztályba fölveendő tanulókra nézve a fölvételi vizsgálatok október első napjaiban tartatnak.

A m.-vásárhelyi takarékpénztárnak 1871. augusztus havi üzletforgalma.

Bevétel:		
Pénztármaradvány a múlt hóról	50355	frt 14 kr.
Tak. pénztári betétek 63 féltől	21701	" 9 "
Visszafizetett váltók	64175	" "
" előlegek	9825	" "
" zálogkölesönök	54	" "
Befizetett kamatok	2034	" 71 "
" illetékek	981	" 89 "
Megtérített kezelési költségek	22	" 85 "
Késedelmi kamatok	44	" 23 "
Összesen:	149193	frt 91 kr
Kiadás:		
Betét visszafizetés 52 félnek	19185	frt 31 kr.
Kifizetett betéti kamatok	30	" 68 "
Leszámitott váltók	100005	" "
Zálogkölesönök	475	" "
Kifizetett részvény osztalék	96	" "
Tiszti fizetések	216	" 65 "
Igazgatási költségek	48	" "
Értékpapírok	792	" "
" kamatai	13	" 22 "
Más pénzügyintézeteknek	10000	" "
Pénztármaradvány	18332	" 5 "
Összesen:	149193	frt 91 kr.

Maros-Vásárhelyt, 1871. szept. 10-én.

Z. Dr. Knöpfel V. Jenei Albert Rápoly Károly, igazgató, aligazgató, könyvvezető.

A m.-vásárhelyi országos kórházban 1871. augusztusban ápolott betegek kimutatása. Júliusról maradtott férfi 29, nő 18, összesen 47. Augusztusban fölvettett: férfi 35, nő 16, össz. 51. Összesen f. 64, nő 34, össz. 98. Meggyógyult közülök f. 43, nő 19, össz. 62. Nem gyógyult és jobbold f. 2, nő 2, össz. 4. Meghalt f. 2, nő 3, össz. 5. Apadtott összesen f. 47, nő 24, össz. 71. Maradtott tovább-orvoslás alatt f. 17, nő 10, össz. 27. Szem-osztályban volt: 3 férfi, 2 nő. Tekintve az idő folytonos kedvező járását, a betegek forgalma csökkenő volt, és legtöbb eset fordult elő az általános betegségek, meg a csorvás-bajok közül, ámbár augusztusban váltó-lázás betegség úgy a városban, mint vidéken sok volt, a kórházban kevesen jelentkeztek, e szerint a kórházban uralgólag betegség nem létezett. M.-Vásárhelyt, 1871. szept. 2. A kórházi orvosok.

Halottak jegyzéke M.-Vásárhelyt, 1871. aug. hóról. Mandula Lajos 19 éves vizbefulás. Lőrincz István 65 éves, vizbefulás. Moldován Mari 1 hetős, álkulcsolódás. Ferenczi Elek 2 éves, ronesoló toroklob. Márton János 39 éves, lábfeje. Tóth Anna 19 éves, tüdővész. Csatt József 32 éves, tüdővész. Sinkai Dániel 73 éves, szélhűtés. Hutyka József 5 hónapos, görvény. Fekete Borbára 71 éves, aszkor. Lukács Simon 27 éves, mellzuzadás. Borosnyai Jozsefa 3 év. agylob. Gagyó Károly 50 év. tüdő-sorv. Bakos Eszter 9 hónapos béllhurut. Vakares Károly 16 év. önlövés. Rosnyai István 8 és fél év. hagymáz. Gaál Sándor 20 év. tüdőgömsör, Nagy Gábor 11 napos, álkulcsolódás. Zajza Ferencz 27 év. sértés, hagymáz. Soofalvi Róza 40 év. agylob. Belle Eszter 24 év. hagymáz. Nagy József 7 napos, álkulcsolódás. Doller Károly 16 év. léperepedés. Simon Lina 30 év. méhrák. Kis Klára

4 napos, béllhurut. Atella Gyula 5 hetős, béllhurut. Trielm August 1 év. béllhurut. Istvánfi Simon 2 hónapos, béllhurut. Borbára 1 év. görös. Szász Mihály 4 hónapos, gyomorgörös. Fogarasi György 80 éves, öregség. Troznel György 2 hónap. béllhurut. Szenner Gyula 1 év. álkulcsolódás. Kis Ferencz 1 év. bélsikulás. Nagy Sándor 1 év. bélsorv. Velker Antal 3 év. álgörös. Kis János 36 év. aszkor. Jákbel Beta 37 év. hagymáz. Kis Klára 25 év. agylob. Sephi-Papp 10 év. hagymáz.

KÜLFÖLD.

Salzburgban a magyar király és német császár találkozására vonatkozólag azt írják, hogy a német császár f. h. 6-án délután 5 órakor megérkezett. A mint híre jött, hogy Vilmos császár Haleinba megérkezett Ferencz József király a „Károly főherczeg szállodá”-hoz ment, hogy ott a német caászárt bevárja. Vele voltak Beust Kuhn hadügyminiszter, Andrágy gr. Lajos Victor főherczeg, a német császárnak itt levő összes kísérete és az épen 3 órakor érkezett Höhenwarth gr. A szálloda előtt ő felsége az említett kísérete és számos ember várakozott. 5 órakor érkezett meg, négyes fogatu posta kocsin a német császár, kinek a kocsiából kiszállása alkalmával a király eléje sietett. Kétszer megcsókolták és szíves készorítással üdvözölték egymást; megtekinték a felállított dísz-századot és a porosz néphymnus hangjai mellett a szállodába mentek. Kevés perczel később Bismarck szállt ki, mely alkalommal szünni nem akaró éljenzés keletkezett. Király ő felsége úgy Vilmos császár, valamint később Bismarck üdvözlétere porosz tabornoki egyenruhát viselt; míg Vilmos császár a maga osztrák ezredbeli egyenruhában volt.

A mi a dolog magasabb és jelentősebb részét illeti arra nézve a „P. Ld.” következő táviratot hozza: „Jól értesült körökben határozottan kétségbe vonják azt, mintha itt valami szerződés jött volna létre. A salzburgi találkozás csak Bismarck és Beust közt a külföldi kérdések iránt létrejött egyetértés megpecsételése való.

A keleti kérdésben Poroszország Németország, Oroszországnak netalán Ausztria-Magyarországgal ellenintézendő támadási terveivel szemben jóakaratu semlegességet ígér.

A nemzetközi munkásegylet kérdése s a katolikus kérdés, mint a mely két kérdés az országos miniszteriumok hatáskörébe tartozik — a diplomaták beszélgetéséből egészen kinyomatott.

Az osztrák-magyar diplomata a gasteini eredmény felett a legnagyobb meglepődéssel nyilatkoznak.

Franziaország helyzetét, hangulatát skilátásait legjobban lehetne most azzal jellemezni, hogy „vihar után”. Valóban úgy látszik a francia közvélemény sokkal inkább meg van nyugodva a politikai helyzetnek Thiers megválasztásával eszközölt ideiglenes tisztázásával, mint a parlamenti pártok bármelyike is.

A spanyol hivatalos lapban aug. 30-án megjelent a sok ezertől várt amnestia, a melynek szövege a következő:

1. cikk. Ezennel minden politikai bűn és vétségért jul. 31. előtt elítélt, per vagy vizsgálat alatt levő egyének általános amnestia adatik.

2. cikk. Ennél fogva az ily eljárást rögtön meg kell szüntetni.

3. cikk. Az említett okok folytán elfogott egyének azonnal szabadon bocsátandók, a külföldre menekültek pedig büntetlenül visszatérhetnek Spanyolországba.

4. cikk. Azon polgárok és katonák, kik államtól díjt vagy segélyt huztak, előbbi jogaikba visszahelyeztetésük végett kötelesek az alkotmány által követelt esküt letenni.

5. cikk. Idetartoznak a sajtóban lelkövetet bűnök és vétségek, kivénén a magán személyi sajtó pereket.

6. cikk. A jesen decretum rögtön s pontos végrehajtására szükséges intézkedésekről az illető miniszteriumok közegyetértéssel gondoskodnak. Kelt a királyi palotában Madridban 1871. aug. 30. Amadeo.

Zorilla, miniszterelnök.

Távirati hírek:

— Bécs, sept. 4. Salzburg és Karinthia nagy birtokosai szabadelveket választottak. Morvaország nagybirtokosainak választásai még nincsenek tudva.

— Berlin, szept. 6. Bismarck elkíséri a császárt Bajorországba, s aztán visszamegy Reichenhallba, esaládja látogatására. — A hadi kártérítésre ujabban teljesített részfizetés folytán a megszálló csapatok 2. és 22. hadosztálya vissza megy Németországba.

— Strassburg, sept. 6. Elsass és Lotharingia edigi főkormányzója, gr. Bismarck-Bohlen bucsut mond e tartományok lakóinak a „Strass. Ztg”-ban. Utóda, Möller főelnök, ma este érkezik ide.

— Konstantinápoly, sept. 6. Ali basa, nagyvezér meghalt.

— Berlin sept. 6 B „Prov. Corr.” írja, hogy az Ausztria és Németország uralkodóinak ismételt találkozásai és a vezér-álamférfiak értekezései a jó egyetértés Ausztria és Németország közt meg fogják szilárdítani.

— Brunn, seot. 7. A morvaországi nagyföldbirtok 2-ik választó-testületében a conservativ párt 80 szöval győzött 74 ellen.

VEGYES.

— Kerkápoli pénzügyér közelebbről gazdálkodási szempontból Erdélyben egyedül a désaknai, marosújvári és parajdi sóbányákat szándékozik aknáztatni. A

többiben megszünteti s csak az esetben nyitattja meg bennök a munkát, ha a szükséglet meg fogná kívánni.

— A volt székely huszárok feliratát a löbeszerzési pénzalap visszaadása tárgyában sept. 7-én adta át Bakcsi Ferencz az igazságügyminiszternek, ki élénk figyelemmel hallgatta a székelység ezen kérdése iránt tett felvilágosításokat, s ígéretet tevén, hogy a felfejtett okok alapján igyekezni fog ez ügyet az igazság szerint megoldani. A felirat átadó kérésére azon miniszteri kiküldöttségnek fog ádatadni véleményezés végett, melyben Geczó, Groisz és Budai tanácsos urak vannak, kik épen a székely katonai javak rendezésével foglalatoskodnak.

— Bartalus István, ki utazásra indult a hazában magyar népdalok gyűjtésére, s különösen zene szempontjából, néhány hetet töltött már a palócok közt, s ott kétszáznál több dalt kottázott le a nép saját éneklése nyomán. Bartalus tovább folytatja útját Erdélyben, különösen a székely dallamok gyűjtése végett.

— Buda fővárossa sept. 4-ki közgyűlésében nagy többséggel a következő szöveget fogadta el: Buda főváros közönsége kinyilatkoztatja, hogy a régi kath. hitelvekhez ragaszkodván, a esalhatatlansági dognát, mint olyat, mely a placetum regiumot meg nem nyerte, jogilag lehetőségek el nem ismerheti, ennélfogva annak kihirdetését a kegyurasága alatt álló egzházakban és iskolákban eltiltja, s azon lelkész, ki azt kihirdeti, javadalmától megfosztottnak tekintetik.

— Ingyen lakás. Áldozó (Fried) Mária végrendeletét a napokban hirdették ki a pesti törvényszéknél. Jótékony czelekre 50000 frtot hagyott, s két emeletes házában levő lakóinak egy évi házbérüket elengedte.

— Oroszországban julius hó folyamán alatt tisznek két kormányterületben 152 tűzvész fordult elő, mely 2290 épületet hamvasztott el s 928,639 rubelnyi kárt okozott.

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1871. szept. 11-ik és következő napjain a következő ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyaltni.

(Folyt. és vége.)

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Tribusz Antal.

Bursze Juon Reu George e. 55 frt 50 kr. i. Domitru Stefan Szabó Mihály e. egy bornyu visszaadása i. Rác Sándor Schenker Sára e. építési anyag átadása i. Diedrich és Fleischer kereskedő cég Zimmermann József és Regina e. 1200 frt i. Roskulecz Oprea Szász Petku e. egy okmány kiállítás i. Morosán Pompei Borgodán Vasziie és társai e. sommás visszahelyezés i. Ifj. Ajtai János Winkler Geiza e. 57 frt 67 kr. i. Kiskoru Bergea Juon árva ügye Gáspár Lászlóné Jenea Helén e. zárlat i. Ifj. Majorán Juon 1d. Majorán Juon e. tulajdonjog telekkönyvi előjegyzés iránt.

Előadó k. t. bíró Dósa Dániel.

Wolf Jakob Kovács Lajos e. szerződvény érvényesése i. Optian Verbánnak Grünwald Hermánné e. adósság i. Székely Miklós Molnár Simonné ellen ugyanazért Daraghi Mihály Nagy Solymos községe e. ügyvédi díj i. Fogarasi István Filep Sándor e. sommás visszahelyezés i. Lukács János Korztolb János e. adósság i. Demeter Ferencz s részessai Pál József s részesei e. kártérítés iránt Imre István Imre Márton e. végrendelet érvénytelenítése i.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter.

Drottlef Johann Singer Gusztáv e. 15 frt 48 kr. és 99 frt 78 kr. i. Rác János a kajántói ev. ref. egyház megye e. 56 frt i. Goll és társaiól alakult amsterdami bankár egyesület báró Rudnyanski Gyuláné szül. Mara Katalin e. 2000 frt p. földteher mentesítési kötvény iránt Ruzs Irímia Susz Dochia e. egy fél örökség kibocsátása i. Holbura Pável Holbura Stefan e. birtokbái visszahelyezés i. Gabrihein Jakob Nasilie Gabrihein Juon ellen birtokbái visszahelyezés iránt Dauca Sofronia Porsileanu Simion e. ugyanazért Kálai Sámuelné Bouyhai Lajos e. 50 frt i. Béres Péter Demeter Albert e. 79 frt 38 kr. i. Roth Catharina esődügye.

Előadó k. t. bíró Szolga Miklós.

Lénart Márton Doczi István, mint Solyon Sándor árvai gyánja e. 192 frt 28 kr. 39 frt 11 kr. és 13 frt 20 kr. Végh Mihály Id. Dombi György e. sommás visszahelyezés Fodor István Wiedner Friegyes e. 35 frt i. Tischler Györgyné Tischler György e. 35 frt 44 kr. i. Török Pál, mint Seyfried József árvai gyánja Tibád János e. 400 frt és járulékei i.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám.

Gráneca Margit Stoika Lajos e. kártérítés i. Simon Albert Simon Ferencz és társa e. sommás visszahelyezés i. Fekete Daniel Fekete és társai ellen sommás visszahelyezés irnt Szárhegy és Ditró községe Bajkó Mátyás s társa e. 2800 frt i. Vilmon Boskovits Anna e. 15 frt 50 kr. i. Borár Mitrujné Török Sándor e. sommás visszahelyezés i.

Előadó k. t. bíró Elekes Pál.

Csepesin József Obresca George e. fekvők kiadás i. Vasilie large és társai Siofariu Ivane és társai e. egy kaszáló kibocsátása Nuperfeld Moricz Löw Moricz e. 850 frt i. Dancs Juonné Popovits Simon e. sommás visszahelyezés i. Sándor István Istok Lajos e. 442 frt 85 kr. i. Dávid Sára Pajor Sámuel ellen szerződés felbontása és egy szántó visszabocsátása i.

Előadó k. t. pótbíró Illyés Károly.

Rozor Antal Lázár Józsefné és társai e. zálog váltás i. Rotárides Károlina Sponer János e. 50 frt iránt Radu

